

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та Закону України «Про державне регулювання виробництва і
обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв,
тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах,
та пального» щодо удосконалення адміністрування акцизного податку на
тютюнові вироби та посилення контролю за їх обігом», внесеного на
розгляд народними депутатами України
Галайчуком Вадимом, Бондаренком Олегом, Гетманцевим Данилом,
реєстраційний № 3044а-2 від 16 вересня 2020 року
до першого читання

1. Підтримується з урахуванням зауважень.

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до проєкту, є вдосконалення регулювання виробництва та обігу тютюнових виробів, зменшення обсягів їх нелегального виробництва та попередження мінімізації сплати акцизного податку.

2. Законопроектом передбачено:

уточнення поняття «тютюнові вироби»;

вдосконалення контролю за використанням обладнання та сировини для промислового виготовлення тютюнових виробів;

запровадження автоматизованої системи контролю за обігом тютюнових виробів (далі – АСКОТ);

вдосконалення механізму запобігання накопиченню тютюнових виробів виробниками перед підвищенням ставок акцизного податку з метою мінімізації податків.

Суб'єктом законодавчої ініціативи запропоновано, зокрема:

1) доповнення функції контролюючих органів (пункт 19¹.1 статті 19¹ Податкового кодексу України (далі – Кодекс) новою функцією 19¹.1.18¹, згідно з якою вони, зокрема, організують забезпечення маркування пачок тютюнових виробів одиничними унікальними ідентифікаторами. Проте така функція маркування не властива контролюючому органу, тому потребує вилучення;

2) норми щодо здійснення контролю за наявністю «одиничних» унікальних ідентифікаторів (зміни до пунктів 228.2 та 228.3 статті 228 Кодексу та відповідно щодо застосування фінансових санкцій у разі виробництва, зберігання, транспортування, реалізації тютюнових виробів без одиничних унікальних ідентифікаторів потребують уточнення та приведення у відповідність між ними, а саме вилучення слова «одиничних» та в абзаці другому змін до статті 17 Закону № 481 після слів «щодо таких виробів» потрібно доповнення словами «або не реєстрації подій, передбачених частиною 21 статті 11² цього Закону». Відповідно пропонуємо привести статтю 15³ Закону № 481 у відповідність до змін до статті 17 Закону № 481, зокрема підпункт 7 пункту 2 розділу I проєкту (щодо доповнення частини другої статті 15³ Закону № 481) доповнити частиною такого змісту:

«Забороняється транспортування тютюнових виробів без унікальних ідентифікаторів»;

3) подання тютюново-ферментаційними заводами до контролюючих органів звітів про обсяги імпорту тютюнової сировини (зміни до підпункту 213.3.13 пункту 213.3 статті 213 Кодексу). Оскільки ця норма стосується регулювання обігу тютюнової сировини, вона потребує перенесення до Закону № 481, зокрема доповнення статті 16 Закону абзацом такого змісту:

«Тютюново-ферментаційні заводи у строк, передбачений Податковим кодексом України для подання податкової декларації за місячний податковий період, подають до контролюючих органів за основним місцем обліку звіт про обсяги імпорту неферментованої (непереробленої) тютюнової сировини, обсяги придбаної тютюнової сировини в осіб, які виробляють тютюнову сировину на митній території України, обсяги виробництва, реалізації виробникам тютюнових виробів та експорту ферментованої (переробленої) тютюнової сировини за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. Такий звіт прирівнюється до податкової декларації для цілей застосування норм Податкового кодексу України щодо проведення перевірок та притягнення до відповідальності за вчинення податкових правопорушень»;

4) зміна антифорстолінгових підходів з метою вдосконалення механізму запобігання накопиченню тютюнових виробів виробниками перед підвищенням ставок акцизного податку з метою мінімізації податків, що ніякого впливу на доходи бюджету не матиме, оскільки марки акцизного податку накопичуються до встановлення обмеження, внаслідок чого обсяги реалізації тютюнових виробів у IV кварталі більші ніж обмеження, встановлені у розмірі 115 відсотків. Доцільне запровадження оподаткування обсягів з реалізації, які перевищують середньомісячні обсяги реалізації. Пропонуємо пункт 16 підрозділу 5 розділу XX Кодексу викласти в такій редакції:

«16. Тимчасово, до 31 грудня 2024 року включно, встановити, що місячний обсяг (у IV кварталі кожного року) реалізації на внутрішній ринок тютюнових виробів (у кількісному виразі) виробниками та ввезення на митну територію України імпортерами у разі його перевищення більше 115 відс. середньомісячного обсягу реалізації на внутрішньому ринку такої продукції або її ввезення цим підприємством-виробником або імпортером за попередні три календарні місяці оподатковується з урахуванням коефіцієнта 1,2 до специфічної ставки та мінімального акцизного податкового зобов'язання.»;

5) ненанесення унікальних ідентифікаторів на пачки, упаковки виробів, які призначені для експорту (можуть наноситися унікальні ідентифікатори, передбачені законодавством країни-експортера), проте відсутність унікальних ідентифікаторів на упаковках виробів призведе до відсутності цілісного контролю за їх виробництвом та обігом та відповідно до ризиків ухилення від оподаткування акцизним податком. Пропонуємо підпункт «д», підпункту 4 пункту 2 розділу I проекту виключити;

6) запровадження терміна «Обладнання для промислового виробництва тютюнових виробів», у якому не враховується обладнання, яке потрібне для

виробництва тютюнових виробів та їх маркування. Тому потрібно доповнити перелік обладнання такими позиціями:

«автоматизовані машини (механізми), що призначені для промислового виробництва відновленого тютюну;

автоматизовані машини (механізми, обладнання) з електричним чи неелектричним нагріванням для оброблення матеріалів за допомогою зміни температури та механічні пристрої, які використовуються для промислового виробництва люлькового, нюхального, смоктального, жувального тютюну чи його заміників (нарізання, змішування, формування люлькового тютюну, махорки, тютюновмісних сумішей для кальянів; фінальне формування пачки (упаковки) тютюну чи махорки для смоктання, жування чи нюхання);

автоматизовані машини (механізми), призначені для клеєння акцизної марки на пачки відповідного формату.»;

7) назву «центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері контролю за виробництвом та обігом тютюнових виробів», проте такого органу виконавчої влади не існує. Пропонуємо у тексті проекту привести цю назву у відповідність до норм підпункту 41.1.1 пункту 41.1 статті 41 Кодексу, яким визначено, що податкові органи це, зокрема центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику;

8) запровадження вимоги використання обладнання для промислового виробництва тютюнових виробів лише одним суб'єктом господарювання шляхом подання заяви про реєстрацію обладнання для промислового виробництва тютюнових виробів та умови отримання та анулювання ліцензії на виробництво тютюнових виробів не передбачає потреби анулювання ліцензії на підставі відповідного письмового розпорядження органу ліцензування на підставі документа, який засвідчує передачу обладнання для промислового, виробництва тютюнових виробів іншому суб'єкту господарювання. Тому пропонуємо доповнити проект нормою (у підпункт 3 пункту 2 розділу I): абзац дев'ятий частини дев'ятнадцятої статті 3 після слова «напоїв» доповнити словами «і тютюнових виробів»);

9) вимога реєстрації обладнання для промислового виробництва тютюнових виробів потребує удосконалення. Пропонуємо в частині 9 запропонованої редакції статті 2¹ проекту (підпункт 2 пункту 2 розділу II проекту) після слів «крім змін, пов'язаних з зміною права власності на обладнання» доповнити словами «та даних про суб'єкта господарювання – податковий номер, місцезнаходження (місце проживання)». У частині сьомій запропонованої проектом редакції статті 2¹ інформація про власника (співвласника) обладнання або користувача обладнання (у разі його передачі в користування) у заяві про реєстрацію обладнання не враховує іноземних суб'єктів господарювання, які діють через своє зареєстроване постійне представництво. Тому пропонуємо викласти їх у такій редакції:

«власника (співвласників) обладнання: для юридичних осіб (у т. ч. іноземних суб'єктів господарювання, які діють через своє зареєстроване

постійне представництво) – повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи, для фізичних осіб – підприємців – прізвище, ім'я, по батькові, місцезнаходження (адреса місця проживання, за якою здійснюється зв'язок з фізичною особою – підприємцем), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта)»;

користувача обладнання (у разі його передачі у користування): для юридичних осіб (у т. ч. іноземних суб'єктів господарювання, які діють через своє зареєстроване постійне представництво) – повне найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи, для фізичних осіб – підприємців – прізвище, ім'я, по батькові, місцезнаходження (адреса місця проживання, за якою здійснюється зв'язок з фізичною особою – підприємцем), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта)»;

10) впровадження реєстрів кодів ідентифікаторів економічних операторів, обладнання та об'єктів економічних операторів, а також АСКОТ, з використанням якої здійснюється облік вироблених та імпортованих тютюнових виробів, відстеження їх переміщення та реалізації потребує доопрацювання, оскільки законопроект не містить детального опису бізнес-процесу їх ведення і видачі та обліку унікальних ідентифікаторів, відсутнє посилання на розробку та затвердження порядків, зокрема їх ведення, форм документів для їх наповнення (зокрема визначення переліку документів (даних), внесення яких забезпечить здійснення обліку та контролю за обігом тютюнових виробів; обов'язку внесення, порядку і термінів внесення унікальних ідентифікаторів, відповідальності за порушення цих норм; порядку реєстрації; економічних операторів, обладнання та об'єктів економічних операторів; унікальний ідентифікатор, який має бути наближений до вимог, визначених у статті 15 Директиви 2014/40/ЄС та має містити більш детальну інформацію про товар, його виробництво та обіг; зазначення одиничного унікального ідентифікатора (або частини такого одиничного унікального ідентифікатора) як невід'ємної складової частини групового унікального ідентифікатора та визначення, що груповий унікальний ідентифікатор охоплює всі одиничні унікальні ідентифікатори виробів, які знаходяться у блоці, коробі, груповій транспортній упаковці відповідно; визначення, що порядок реєстрації в автоматизованій системі контролю за обігом тютюнових виробів подій щодо обігу тютюнових виробів встановлюється Кабінетом Міністрів України);

11) термін розробки нормативно-правових актів не враховує терміну набрання чинності окремих норм законопроекту, а саме з 01 січня 2024 року набирають чинності норми які саме потребують їх розробки, а тому розділ II «Прикінцеві положення» проєкту пропонуємо викласти в такій редакції:

«II Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2021 року, крім:

підпункту «б» підпункту 1, підпунктів 2, 3 та 5 пункту 1, абзаців третього – тринадцятого підпункту «в», підпункту «б» підпункту 3, підпунктів 4 – 7 та абзаців першого – п'ятого підпункту «а» підпункту 8 пункту 2 розділу I цього Закону, які вводяться в дію з 1 липня 2024 року;

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня, наступного за набранням чинності цього Закону:

вжити заходів до приведення у відповідність із цим Законом підзаконних нормативно-правових актів, забезпечивши набрання ними чинності одночасно з введенням у дію відповідних положень цього Закону,

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.»

12) доповнення частини двадцять сьомої статті 3 потребує виправлення, позаяк така частина відсутня;

13) назву проекту, яка містить назву Закону № 481 майбутньої редакції, у зв'язку з чим слова «рідин, що використовуються в електронних сигаретах» в назві проекту виключити.

Крім того, у пояснювальній записці до проекту зазначено, що прийняття та реалізація законопроекту не потребують виділення додаткових коштів з Державного бюджету України, натомість практична реалізація норм вимагає додаткових фінансових витрат як для платників податків, так і для держави на розроблення та підтримання програм в актуальному стані, а також для придбання відповідного обладнання щодо:

генерування одиничного унікального ідентифікатора тютюнових виробів; забезпечення їх сховища;

генерування кодів ідентифікаторів економічних операторів, обладнання та об'єктів економічних операторів, а також ведення реєстрів таких кодів.

Зазначені кошти має бути передбачено в межах фінансування ДПС.

З огляду на зазначене до законопроекту потрібно додати прогнозний розрахунок витрат на розроблення програмного забезпечення, закупівлю потрібного обладнання, які будуть здійснюватися за рахунок державного бюджету.

Враховуючи викладене, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» щодо удосконалення адміністрування акцизного податку на тютюнові вироби та посилення контролю за їх обігом», реєстраційний № 3044а-2 від 16 вересня 2020 року, підтримується за умови доопрацювання з урахуванням наданих пропозицій.

**Перший заступник Голови
Державної податкової служби України**

Наталія РУБАН